

ARA EXISTEIX SOTA L'AIGUA

La vida damunt d'aquest indret que anomenem Terra segueix unes directrius que els humans no podem preveure ni a llarg termini ni en la immediatesa fulgurant. Diuen que és el destí, la providència o qualsevol altra justificació de caire superior, qui fa moure els fils de les anades i vingudes per aquest nostre planeta. Veritablement hem de reconèixer que és així, si observem moltes de les realitats que ens envolten.

Reflexions d'aquest caire vénen a la ment cada vegada que l'embassament de Sau es buida de forma notable, deixant al descobert les restes d'un poble que, des de la dècada dels anys seixanta, el destí va determinar que quedaria negat.

Si reculem cent anys, podem imaginar la reacció d'un habitant de tal indret, davant el supòsit que totes aquelles boniques cases, els esplendorosos camps, els arbres, marges i roquissars, un dia estarien sota d'una gran capa d'aigua. Creiem que la resposta més immediata hauria estat la incredulitat o l'estupor, com a rèplica a un fet que ara comprovem efectiu. Passat un temps, el "cataclisme" s'ha produït. Hem dit 100 anys i també és possible haver pensat en 200, 500,1000 anys. En aquest cas la reflexió prendria proporcions serioses.

Fa molt més de mil anys (quina llunyania de temps!) que uns humans decidiren assentar-se a la vora d'un riu, pensant a agrupar-se per treballar i fer-hi vida. A l'entorn de l'any 917 era un llogaret rural i cap al 970 es trobava ja documentat amb personalitat pròpia. A la segona meitat del segle XI (1062) s'hi consagrà una església sota l'advocació de sant Romà. Persones, bestiar, conreus i tots els elements necessaris varen constituir,

de mica en mica, una comunitat, tot vivint i estructurant un futur. En definitiva, determinaren que lentament es formés un poble: Sau. I vet aquí que, més o menys passats mil anys, uns altres humans, per certes raons d'ordre molt divers, decidiren cobrir aquest poble i tot el que representava sota d'una munió de litres d'aigua.

No farem una descripció de l'antic poble de Sau, perquè el motiu d'aquestes quatre ratlles és un altre. Però, destinat a qui en vulgui tenir una bona documentació, recordem l'article que l'Anna Borbonet va publicar al número 28 (desembre de 1992) d'ELS CINGLES. Hi trobarà una minuciosa i completa recerca en els aspectes generals d'aquella població. Les consideracions que ara es volen fer són d'un altre caire, es mouen pel vessant de l'apreciació, els contrastos i la comunicació humana.

Situem l'interès en aquest poble, que mentre va gaudir d'una existència normal era considerat un de tants. Important per als seus habitants, apreciat per algun viatger encuriós i desconegut per a moltes persones allunyades dels seus entorns. Potser les facècies d'en Serrallonga i del Fadrí de Sau el feren motiu d'una certa notorietat literària, mítica a més d'històrica, dins de la cultura popular. També els estudiosos, geògrafs, antropòlegs, historiadors, no deixaren de dedicar-hi una atenció científica. En resum, salvant els casos esmentats, esbrinar on era, com era, qui hi vivia, què s'hi feia a Sau, podia ser una informació que poca gent estava capacitada per a proporcionar.

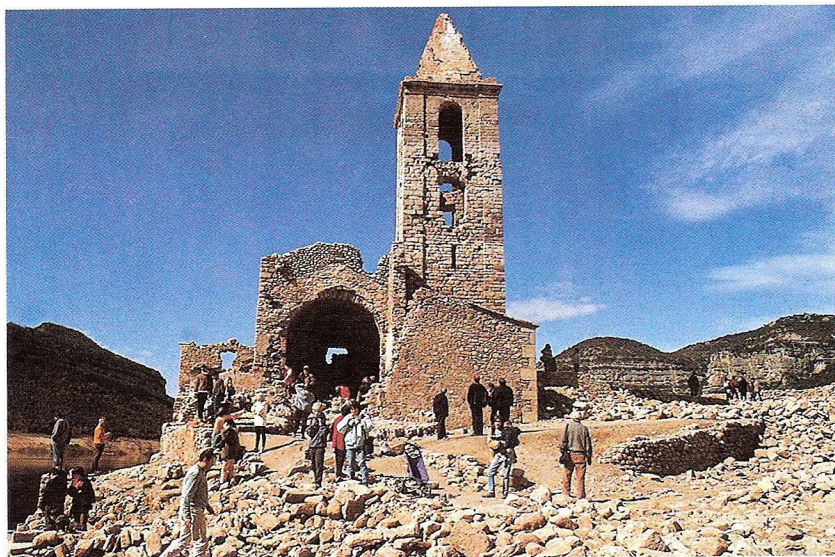
Vet aquí que un mur atura l'aigua del Ter, es submergeix el poble i la vall, neix un element nou fins aleshores inexistent, una acu-

RESTAURANT
SAU VELL
CLUB NÀUTIC

VILANOVA DE SAU - TEL. 93 744 71 30

mulació aquosa necessària per a la vida moderna, que tantes coses reclama, i es forma un embassament. A l'hora de donar denominació a aquest fenomen novell, amb una bona lògica toponímica, el nom s'emmanlle-

Sant Romà de Sau
envoltada de
visitants (març 1999)
Foto: Jordi Gumí

va de l'indret i apareix l'EMBASSAMENT DE SAU.

D'ençà d'aquesta nova designació, a causa de la importància del modern pantà, la difusió del nom és més estesa. La introducció de l'indret en un altre ordre de valors fa que el coneixement del lloc, per qüestions socials, meteorològiques o econòmiques, sigui anomenat sovint pels mitjans de comunicació. El resultat el tenim en el fet que avui és més conegut l'embassament de Sau que no pas ho havia estat el poble del mateix nom. Molts ciutadans, alguns de la categoria dels que mai no haurien fet esment del poble, ara tenen molt present Sau com a situació de lloc o com a referent cabdal d'energia.

Fins aquí considerem que el fet és prou normal, però podem comprovar també que les característiques de la comunicació i relació humana tenen els seus camins especials perquè, ara que no existeix, el poble de Sau desperta un singular interès i un delit de ser visitat. Potser genera una ànsia més acusada que no pas quan era viu.

Aquest lloc capta l'atenció i la curiositat periòdicament, cada vegada que disminueix el nivell del líquid que li fa de mortalla. La gent, molta gent, acudeix a veure el poble que va ser, a comprovar el progressiu enrunament de parets i cases, a palesar la seva existència, a felicitar-se que la nau de l'església de sant Romà i el campanar, l'únic testimoni sempre visible, es mantinguin fermes.

Les giragonses del destí han fet que el poble s'hagi mitificat convertint-se en un símbol, que es visita, contempla i admira amb una certa veneració. Gairebé hem de considerar-lo com una atracció turística, una d'aquestes singularitats que demana el rodamón actual, sincerament preocupat per la cultura del país. Però sembla que, a més, hom hi respira una cosa molt pregona.

Amb una certa predisposició, cal entrellucar-hi l'arquitectura despullada, copsar-hi la buidor latent, la serenitat i la pau escrites a cada pedra i a cada raconada. Adonar-nos que neix en la serenor del conjunt un punt de nostàlgia, de melangia i de sincer respecte. Potser algú busca, i troba, aquest instant màgic aglutinador de percepcions poc habituals. És possible que un moment així aturi el temps, i esdevingui el nexa entre el present i totes les generacions passades que en aquest lloc varen fer la seva vida.

Jordi Gumí

LA RIBA
hotel***
restaurant
Vall de Sau

Tels. 93 884 70 23 - 93 884 70 15
Tel. Part i Fax 93 884 70 27
08519 VILANOVA DE SAU (Barcelona)
BAR - PISCINES - RUTES A CAVALL

Restaurant Pascual

- Menú nocturn 1.485 ptes.
- Menú especial per a nens

Des de 1944
Ambient Familiar !!

Plaça Verdaguier, 3
Tel. 812 21 18 - FOLGUEROLES